

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СТРУКТУР

ст. викладач Харченко М.О., студент Завалій О.А.

На сьогодні важливого значення набуває здатність підприємства у стислі строки переосмислити свою стратегічну концепцію, оцінити існуючу організаційну структуру й сформувати таку структуру, яка давала б змогу найефективніше досягати стратегічних і поточних цілей. Тому на сьогодні є актуальним розглянути різні підходи до визначення ефективності інтеграційного процесу економічних систем.

Корпоративні аспекти управління діяльністю інтегрованих промислових підприємств - одна з першочергових проблем, висунутих реаліями економічного життя. Великі інтегровані об'єднання є корпоративною основою економіки більшості країн.

Для прийняття рішення про доцільність інтеграції й вибору оптимального варіанта організаційної структури інтегрованої корпорації на основі визначення ефекту від інтеграції необхідний єдиний формалізований критерій.

Досягнення ефекту від спільної інтегрованої діяльності, що визначається на основі реального критерію, є однією з головних вимог, якій має відповідати механізм економічних відносин, орієнтований на взаємовигідну співпрацю всіх учасників інтегрованого формування.

Очікуваний річний економічний ефект від створення інтегрованого формування визначаємо за формулою:

$$E = (C_6 - C_n) + (Ц_n - Ц_6),$$

де E - економічний ефект, грн; C_6 , C_n - собівартість одиниці продукції за базисним і новим варіантами, грн; $Ц_n$, $Ц_6$ - ціни реалізації одиниці продукції за базисним і новим варіантами, грн.

Економічну додану вартість, що створюється конкретною інтегрованою корпорацією, на мою думку, доцільно розраховувати таким чином:

$$EDB = FP \times (1 - T) - K \times Ц_k,$$

де FP - фінансовий результат від господарської діяльності інтегрованої корпорації до сплати податків. За допомогою множення на вираз $(1-T)$, де T - ставка податку) він зменшується на суму податків, що підлягають сплаті до бюджету; K - сукупний капітал, яким володіє даний господарюючий суб'єкт. Його величину відображає підсумок пасиву балансу як сума величин позикового і власного капіталу корпорації; $Ц_k$ - середньозважена вартість капіталу.

Фінансовий результат від діяльності інтегрованої корпорації (ФР) пропонується розраховувати як суму фінансових результатів від господарської діяльності кожного з її підрозділів:

$$\text{ФР} = \sum \text{Фр}_{j} = \sum (\text{Р}_{j} - \text{С}_{j}),$$

де Р_{j} - загальні надходження від j -го напрямку діяльності (j -ні підрозділи ІК), С_{j} - сукупні витрати i -го підрозділу ІК.

У свою чергу, сукупні витрати j -го підрозділу (С_{j}) слід розраховувати як суму постійних (Впост_{j}), змінних (Взм_{j}) і трансакційних витрат (Втр_{j}):

$$\text{С}_{j} = \text{Взм}_{j} + \text{Впост}_{j} + \text{Втр}_{j},$$

Взм_{j} - змінні витрати i -го підрозділу (за j -м видом діяльності).

Розраховувати їх пропонується таким чином:

$$\text{Взм}_{j} = \text{ТрВ}_{j} + \text{МВС}_{j} + \text{МВ}_{j},$$

де ТрВ_{j} - трудовитрати (витрати на оплату праці) по j -му виду діяльності; МВС_{j} - витрати j -го підрозділу на придбання матеріальних ресурсів (сировина і матеріали, напівфабрикати, паливо, енергія та ін.), окрім тих, що поставляються всередині ІК; МВ_{j} - витрати j -го підрозділу на придбання матеріальних ресурсів, що поставляються по кооперації в рамках ІК.

Впост_{j} - постійні витрати за i -м видом діяльності.

$$\text{Впост}_{j} = \text{Аоф}_{j} + \text{Нак}_{j} + \text{Ком}_{j},$$

де Аоф_{j} - відрахування на амортизацію основних фондів j -го господарюючого суб'єкта, або ж орендні платежі за право користування необхідними основними засобами; Нак_{j} , Ком_{j} - відповідно, комерційні і накладні витрати j -х підрозділів (включаючи цехові, загальновиробничі, загальногосподарські витрати) за винятком тих, що належать до категорії трансакційних.

У контексті методики, що розглядається вище, логічно буде запропонувати таку процедуру визначення сукупного ефекту від незалежного функціонування господарюючих суб'єктів, які становлять інтегровану корпорацію (ЕДВ):

$$\text{ЕДВ} = \sum \text{ЕДВ}_{j} = \sum (\text{ФФ} * (1 - \text{T}) - \text{К}_{j} * \text{Ц}_{kj}),$$

де ЕДВ - ефект від незалежного функціонування j -го господарюючого суб'єкта, який увійшов до інтегрованої корпорації; Ц_{kj} - середньозважена вартість капіталу j -го господарюючого суб'єкта; К_{j} - капітал, яким володіє j -й господарюючий суб'єкт.

На сьогодні головна проблема оцінювання ефективності економічної інтеграції полягає у відсутності обґрунтованої методології міжгалузевої інтеграції підприємств регіональної промисловості. Складність оцінювання ефекту інтеграції полягає в тому, що процес економічної інтеграції виражається у встановленні економічної, технологічної і організаційної єдності галузей, що взаємодіють і пов'язані з виробництвом продукції, її переробкою та доведенням до кінцевого споживача.